

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Symbolica E Fabularum Umbris In Veritatis Lucem
Varia Ervditione Noviter evoluta**

Pexenfelder, Michael

Monachii, 1675

Symbolum LXXIII. Penelope casta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68709](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68709)

VI. (f) Sed cur focii Ulyssis navi de cælo fulminata, ob mactatos Solis greges, in mari periêrunt, ac solus Ulysses evasit? Illi contemptæ religionis pœnas dederunt; hic præmia cultæ pietatis accepit. Hic idem modò nudus, & ad littus ejectus inter frondes delitescit: modò auri & argenti dives multis acceptis fociiis & muneribus, in patriam dormiens exponitur, ob fortunæ vicissitudines, quas virum sapientem æquo animo perferre par est. Hic idem sumpto mendici habitu, consilio Palladis, post omnes procos cæsos, tranquillus in patria fuit, id est, extinctis libidinis ac voluptatum omnium stimulis, qui sunt quasi proci animæ nostræ, felicitatem tranquillæ conscientiæ, & prægustum illum æternæ beatitudinis consecutus est. Atque hæc de Ulyssæ Mythologica. Nunc Penelopen, uxorem eius, feminarum gemmam consideremus.

(f) *Contemptus religionis: fortuna vicissitudo: victoria libidinum.*

SYMBOLVM LXXIII.

Penelope casta.

Ex Homeri Odyssea.

Ethicè.

1. Uxor bona. 2. Casta. 3. Otium vitandum feminis. 4. Fides conjugalis.

Singularis pudicitia, formæ, ac fidei conjugalis hæc exemplar exitit; totis triginta annis, quibus Ulysses eius maritus abfuit, pro mortuo vulgò habitus, nullis aut parentum precibus, aut procorum pollicitationibus adduci potuit, ut fidem discedenti marito datam violaret, alterique nuberet. Cùm autem nobilissimi quique, magno numero juvenes, eius limina assiduè tererent, illamque singuli uxorem sibi postularent, sic ut tergiversanti, vim jam jam illaturi viderentur; tantum moræ ad deliberandum impetravit mulier tam astuta, quàm casta, quantum telæ, quam in manibus habebat, absolvendæ satis esset. Verùm de nocte retexens, quæ interdiu texerat, procos in adventum Ulyssis distulit; qui post tot annorum intervallum domum redux univèrso è medio sustulit.

Ggg

Ethica.

Ethica.

I. (a) Propter castimoniam tam insignem, Penelope tam apud Historicos, quàm apud Poëtas præclarum meruit elogium. Quid enim? fuit Penelope femina; fuit opulenta; fuit ambitione digna; fuit ita deserta à marito, ut vidua posset haberi, fuit muneribus, alloquiis, lenociniis sollicitata: neque unum tantummodò habuit sollicitatorem, sed multos; & superavit omnes. Quanta res est, inter tot impuros castam mansisse? In his scopulis quot aliæ feminæ navem fregissent, & quàm multas naufragii sui accusationes attulissent? Sic Homerus eam laudat, sic alii prædicant Poëtæ; qui meliores pudicitiae laudatores, quàm amatores, crediderunt tamen, eam per tot annos castitatem servare potuisse. Horum unus ita canit:

Penelope mansit (quamvis custode careret)

Inter tam multos intemerata procos.

Non defuerunt omni ætate feminæ, quæ ingenio atque arte, non secus atque Penelope illa,

Nocturno solvens texta diurna dolo.

Castum servarunt cubile. Omnibus gentibus suæ fuere Susannæ ac Sabinæ, mori quæ maluerunt, quàm scædari. Præclare Siracides c. 26. *Gratia super gratiam, mulier sancta & pudorata*, id est, casta, proba, Deo maritoque servans fidem. Alludit ad illud Proverbiorum 18. *Qui invenit mulierem bonam, invenit bonum, & hauriet jucunditatem à Domino.* Septuaginta vertunt. *Invenit Gratias & Charites.* Vidit hoc Plutarchus quoque, qui docet felices esse nuptias illas, à quibus *Charites* non exulant. Videturque Salomon tres charites in conjugium adducere, hoc est, *amorem* quendam, omnes temporis differentias amplectentem. Multi enim amorem præmittunt conjugii, quia nubunt, ut ajunt, per *amores*. Sed vix dum nuptiæ copulatæ sunt, cum amor intepescit. His una duntaxat ex *Charitibus* præfuit. Alii nuptias non solum ex amore susceperunt, sed etiam aliquamdiu post nuptias in eo persistenterunt; postea tamen decursu temporis deserbuit æstus ille, & tantum non penitus refrixit. His nuptiis duæ *Charites* interfuerunt. Tertii sunt, quorum amor & conjugalis gratia ante nuptias, in nuptiis, ac deinceps toto vitæ tempore constans fuit. Atque his trium *charitum*, in unum conspirantium, favor felicitatem connubii artulit. Multi quærent uxorem pulchram, alii nobilem, alii opulentam, pauci *bonam*. Quod tamen præcipue quærendum est,

(a) *Vxor bona.*

eff, & paucis obtingit. Mulier enim naturâ fragilis, est cupida, pigra, dicax, procax, fallax, maligna: adeò ut Ecclesiasticus c. 25. dicat: *Brevis omnis malitia super malitiam mulieris.* Celebre est illud Socratis dicentis, tria se mala affecutum, Grammaticam, Paupertatem, & perniciosam uxorem: duo priora se jam effugisse, tertium effugere non posse. Et illud Menandri: *Vxor est malum necessarium.* Et notanter dixit Salomon, qui *invenit*, ut indicet fortuitum quid esse uxorem bonam. Quæ certò consiliò nanciscimur, dicimur sumere, & accipere; quæ verò fortuitò obveniunt, *invenire*: præsertim quia mulieres omnes, antequam in uxores ducantur, ostendunt se bonas, generosas, & amabiles, teguntque suas iras, cupiditates, otia, & vitia, quæ tum primùm exerunt, postquam ductæ sunt. Hæc Cornelius à Lapide in memoratum Salomonis locum.

II. (b) Ulysses cum Penelope tres Charites domum duxit, dum uxorem probam, pudicam, industriam sibi copulavit. De huiusmodi conjugè prædictus Salomon Proverb. 5. *Cerva charissima, & gratissimus hinnulus*: id est, filius, ex matrona casta susceptus. Est enim amor cervi & cervæ singularis. 1. Velocitas in iis mira ad invicem opitulandum. 2. Carent illi felle, ut mutuam charitatem intelligas. 3. Cervæ sunt acri auditu, timidæ, & adversus hominum insidias circumspèctissimæ; quod maritatis notandum, ne plus æquò virtuti suæ fidant. Procos habuit Penelope, habent & ipsæ. Caveant suspectum consortium, ne contingat illis; quod Martialis de Lavina canit, lib. 1. Epigram.

Casta, nec antiquis cedens Lavina Sabinis,
Et quamvis tetrico tetrior ipsa viro;
Dum modò Lucrino, modò se permittit Averno;
Et dum Bajanis, sæpe fovetur aquis.
Incidit in flammæ, juvenemque secuta, relicto
Conjuge, Penelope venit; abît Helene.

III. (c) Conservationem pudicitæ suæ debuit Penelope manuum labori, nendique ac texendi exercitio; neque enim Ægisthi solùm, sed etiam Clytemnestræ desidiâ fiunt adulteræ. De hoc argumento alibi. Hic sufficiat monere, colum & fuscum, acum & filum esse feminarum ornamenta, instrumenta, munimenta; unde laudem sexui, virtutem animo, præsidium comparent castitati. Otium, si mortalium ulli conditioni perniciem adfert, tum imprimis fugiendum est feminis, quas cum natura molliores effecerit, ignavia facile dissolvit, ac corrumpit. Non incongruè huc applices id, quod de S. Antonino Florentinorum præfule refer-

Ggg 2

tur,

(b) Vxor casta, (c) Otium vitandum feminis,

tur, eum vidisse Cœlites ædibus quibusdam insidere; in quas ingressus, cum duas virgines operi cum matre intentas reperisset, liberali manu paupertatem sublevavit. Verum cum illæ ditiores factæ luxui deinceps se dedissent, pulsisque è tecto bonis geniis, mali successissent, ut meliores iterum hospites in ædes immigrarent, emigrare otium iussit. Fassi Mariani. 2. Maii. Penelope si minus laboriosa, minus casta fuisset. Telam certè texuit, quot filis, tot laudibus æternitati commendatam; tantò absolutior omnibus Gratiis matrona, quantò minus absolvit, quod solvit, & sæpius retexuit, quod eleganter pertexuit.

IV. (d) Maritalis fidei illustre documentum producit Fulgus lib. 4. c. 3. Franciscus, inquit Sforzia Mediolanensis, Florentini populi copiarum dux, Casanovam oppidum vi ceperat. Quidam milites insigni forma puellam captivam ducebant, clamantem, ut ad primarium duce[m] deduceretur. Ad eum perducta, interrogante Francisco; quamobrem ad se venire cupisset, respondit, ut eius voluntati obsequeretur, modò incolumis à militum injuria servaretur. Franciscus amanti, uti videbatur, paruit: cumque noctu eam complecti vellet, puella lacrimarum plena, per Virginem DEI matrem, cuius imaginem lecto de more affixam Franciscus, singulari veneratione colebat; item per famam, quæ de ipsius bonitate apud omnes erat, rogavit, ne se castitatis honore privaret, sed marito intactam potius restitueret, qui, cum aliis captivis in vinculis custodiebatur. Dux pudicitia[e] eius inspectò studio, statim lecto prostravit: manèque accersito ad se viro, eam publicè restituit, adjurans, nihil cum ea sibi rei fuisse. Idem narrat de Engeltrude, nobili Ravennati puella, cuius pater cum Ottoni Imp. eam osculandam offerret, illa de genibus in pedes se erigens (nam in templo tum erant) & stans rubore perfusa dixit: Ne mi pater promittas cuiquam, quod non est in potestate tua. Equidem priùs quàm ab alio viro, nisi futuro marito, me contrectari permittam, hoc cultro (& simul eum eduxit) pectus meum perfodiam. Quod tam generosum dictum sic Imperatori probatum est, ut illi virum insignem Guidonem, unum è Palatinis cum ampla dote dederit. Quin gentiles etiam feminae in hac virtute excelluerunt. Plutarchus de Lacæna refert, eam de stupro appellatam, respondisse: Puella cum essem, patri didici dicto audiens esse; idque feci; postquam nupsi viro.

(d) Fides conjugalis.

SYM-